

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/85/2022
Identifikačné číslo spisu:	6119322831
Dátum vydania rozhodnutia:	29.03.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6119322831.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej, v spore žalobcu MERLIN LOGISTIC SLOVAKIA s.r.o., Banská Bystrica, Švermova 55, IČO: 36 032 794, zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Bušikom, LL.M., Banská Bystrica, Partizánska cesta 81, proti žalovaným 1/ Y. C., nar. XX.XX.XXXX, F. F., Q. XXX/XX a 2/ V. C., nar. XX.XX.XXXX, F. F., M. XXXX/XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Luciou Filipkovou, Banská Bystrica, Sládkovičova 26, o určenie, že vecné bremeno neexistuje, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 20C/39/2019, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 08. decembra 2021 sp. zn. 15Co/41/2021 takto

,

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej 1/ voči žalobcovi n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovanej 2/ voči žalobcovi p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. októbra 2020 sp. zn. 20C/39/2019 zamietol žalobu a rozhodol, že žalované 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov konania v plnej výške voči žalobcovi, ktoré je žalobca povinný zaplatiť žalovaným 1/, 2/ v lehote troch dní odo dňa rozhodnutia o výške trov samostatným uznesením. Z dôvodov rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej 15.05.2018 s R.. Y. Ľ. F. stal vlastníkom nehnuteľností - bytu č. XX nachádzajúceho sa na IV. poschodí, vo vchode číslo XA bytového domu súpisné číslo XXXXX, zapísaného v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva číslo XXXX, vedenom Okresným úradom Banská Bystrica, katastrálnym odborom pre katastrálne územie, obec F. F. aj okres F. F., ako aj skladového priestoru č. X-XX nachádzajúceho sa na prízemí vo vchode č. XD bytového domu a garáže číslo X-J. nachádzajúcej sa v suteréne vo vchode číslo XA bytového domu (ďalej len „nehnuteľnosti“). V čase uzatvorenia kúpnej zmluvy zoberal na vedomie, že na

nehnuteľnosti viazne vecné bremeno práva doživotného užívania pôsobiace in personam, zriadené v prospech žalovanej 2/ zmluvou o zriadení vecného bremena spísanou vo forme notárskej zápisnice č. N 822/2016, NZ 30255/2016, NCRI 31096/2016 z 26.08.2016 a jej dodatku vo forme notárskej zápisnice č. N 1121/2016, NZ 48905/2016, NCRI 49922/2016 z 30.11.2016, uzavretou medzi pôvodnou vlastníčkou nehnuteľností žalovanou 1/ a osobou oprávnenou z vecného bremena žalovanou 2/ (ďalej len „zmluva o zriadení vecného bremena“). Zriadenie vecného bremena označil za účelové, odporujúce zákonu aj dobrým mravom, preto sa po zmene žaloby domáhal určenia, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu neexistuje a žalovaná má povinnosť nehnuteľnosti vypratať.

1.1. Súd prvej inštancie po konštatovaní existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení v zmysle § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) skúmal existenciu medzi stranami spornej skutočnosti, ktorou bola platnosť zmluvy o zriadení vecného bremena. Výkonaným dokazovaním zistil, že zmluva o zriadení vecného bremena obsahovala všetky náležitosti vyžadované v § 151o Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), bola zrozumiteľná, jasná a určitá, vyhotovená v písomnej forme. Žalovaná 1/ realizovala svoje oprávnenie vlastníčky nakladať s nehnuteľnosťou zriadením zmluvného vecného bremena spočívajúceho v práve doživotného užívania nehnuteľnosti v prospech žalovanej 2/, čo nie je obchádzaním Občianskeho zákonníka. Žalobca nepreukázal ani rozpor tejto zmluvy s dobrými mravmi, ktorý mal spočívať v tom, že uvedeným spôsobom nebola vyriešená bytová otázka žalovanej 2/, ale došlo k účelovému poškodeniu veriteľov žalobkyne. Okresný súd zdôraznil, že žalobca nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam od predchádzajúceho vlastníka vedom, že nehnuteľnosti sú zaťažené vecným bremenom, čím sa sám dostal do situácie, že svoje vlastnícke právo môže vykonávať len do miery nezasahujúcej do výkonu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu žalovanej 2/. Rovnako sa môže domáhať obmedzenia príp. zrušenia vecného bremena za podmienok upravených Občianskym zákonníkom. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie aplikujúci zásadu úspechu.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 08. decembra 2021 rozsudok okresného súdu napadnutý odvolaním žalobcu potvrdil. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol tak, že žalobca je povinný zaplatiť žalovanej 1/ a 2/ ich náhradu v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške. S poukazom na § 387 ods. 1, 2 CSP odvolací súd uviedol, že predmetom dokazovania v trestnom konaní neboli skutočnosti, na ktoré poukazoval žalobca a žalované skutočnosti uvádzané v rozhodnutiach orgánov činných v trestnom konaní popreli. Žalobca jednoznačne nešpecifikoval konkrétny dôvod neplatnosti zmluvy o zriadení vecného bremena podľa § 39 OZ okrem tvrdeného rozporu s dobrými mravmi, či tvrdenému obchádzaniu zákona. V konaní nebolo preukázané, že žalovaná 1/ nemohla nakladať s nehnuteľnosťou, bolo len tvrdené, že by nemala nakladať skôr, ako si splní záväzky voči veriteľom. K predaju domu v L. žalovaná 1/ pristúpila práve z dôvodu úhrady záväzkov jej syna, ku ktorým pristúpila, čím došlo k uspokojeniu veriteľov, hoci zrejme nie všetkých a v plnom rozsahu. Žalovaná 1/ sa teda ako vlastníčka majetku nezbavovala v snahe vyhnúť sa plneniu záväzkov, po úhrade ktorých za zostávajúcu hodnotu nadobudla byt s príslušenstvom. Žiadnej hodnoty sa teda nezbavila, ale došlo ku kúpe bytu. V čase zriadenia vecného bremena bola žalovaná 1/ vlastníčkou bytu, ktorého sa nezbavila a nepredala ho, realizovala len svoje vlastnícke právo zriadením zmluvy o vecnom bremene. V uvedenom čase nemala a nemohla mať vedomosť, že neskôr sa vlastníkom bytu stane žalobca. Po zriadení vecného bremena došlo k ďalším prevodom aj so zapísanou ťarchou. Z argumentácie žalobcu je zjavné, že napriek vedomosti o zaťažení nehnuteľnosti predpokladal, že nehnuteľnosť predá zrejme nezaťaženú, alebo ju bude prenajímať a tak získať ďalšie hodnoty, teda predpokladal, že nejakým spôsobom dosiahne výmaz zápisu vecného bremena. Pri nadobudnutí nehnuteľností si bol žalobca vedomý obmedzenia vlastníckeho práva (ius utendi aj ius fruendi), napriek tomu nehnuteľnosť kúpil, čím prevzal povinnosť rešpektovať obmedzenie jeho užívacieho práva. Odvolací súd neakceptoval tvrdenie žalobcu, že sa žalované vyhýbali plneniu záväzkov, aj keď nie je zjavný rozsah, v akom ich plnili, pretože tieto údaje vyplývajú len z listín priložených vo vzťahu k trestnému konaniu, v ktorom obvinenie vznesené nebolo.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že okresný súd spoľahlivo zistil skutkový stav relevantný pre posúdenie veci a správne aplikoval príslušné právne normy, ktoré aj správne vyložil. Rozpor konania žalovaných s § 39 OZ s prihliadnutím na § 3 OZ nebol preukázaný; preukázané nebolo, že by konanie žalovaných pri

uzavretí zmluvy o zriadení vecného bremena svojím obsahom alebo účelom odporovalo zákonu alebo ho obchádzalo. Žalovaná 1/ uzavretím uvedenej zmluvy sledovala legitímny cieľ, keď ako vlastníčka nehnuteľnosti zriadila pre žalovanú 2/ vecné bremeno spočívajúce v možnosti doživotného užívania danej nehnuteľnosti. Toto právo žalovanej 1/ nebolo ničím obmedzené, týmto úkonom sa nehnuteľnosti nezbavovala, čím by konala proti záujmom veriteľov, ktorí sa vzhľadom na existenciu záväzkov mohli plnenia domáhať voči žalovanej 1/ ako vlastníčke danej nehnuteľnosti. V konaní nebolo tvrdené, že by žalobca na základe vykonateľného titulu svoje právo realizoval v exekučnom konaní.

2.2. Predloženým rozhodnutím Okresného súdu Spišská Nová Ves okresný ani odvolací súd nie sú viazané; okresný súd odôvodnil svoju úvahu, prečo je tomu tak. Odvolací súd zdôraznil, že priložené rozhodnutie nepredstavuje záväzné rozhodnutie, ktorým by sa iný súd pri rozhodovaní mal riadiť. Okresný súd správne poznamenal, že bolo rozhodnuté bez prítomnosti žalovaných a nie je zrejma pohnútkou, prečo tak konali. Dané rozhodnutie nebolo predmetom odvolacieho konania.

2.3. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP, keď v odvolacom konaní boli v celom rozsahu úspešné žalobkyne 1/ a 2/ (správne má byť žalované 1/ a 2/, pozn. dovolacieho súdu), preto im odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) podľa § 420 písm. f) v spojení s § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP navrhujúc, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil a určil, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu neexistuje, alebo zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové rozhodnutie. Dovolateľ tvrdil nedostatočné odôvodnenie rozsudkov súdmi nižších inštancií, selektívny výber dôkazov pre ich stanoviská, príliš formalistický a arbitrárny prístup okresného aj odvolacieho súdu k výkladu právnej normy aj nedostatočné právne posúdenie skutkového stavu.

4. Žalovaná 1/ sa k dovolaniu nevyjadřila.

5. Žalovaná 2/ vo vyjadrení k dovolaniu poprela existenciu dovolateľom namietaných väd. Uviedla, že žalobca viac-menej duplikuje tvrdenia uvádzané pred súdom prvej inštancie aj pred odvolacím súdom. Okresný súd sa dostatočne vypořiadal s tvrdeniami, či zmluva o zriadení vecného bremena neobchádza zákon, resp. sa neprieči dobrým mravom a rovnako tak urobil súd odvolací. Súdny hodnotili dôkazy ústavne konformným spôsobom. Ich povinnosťou nebolo rozhodovať v súlade s názorom sporovej strany. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalovaná 2/ uviedla, že žalobca dôvodil odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu len vo všeobecnej rovine odkazom na oblasť neplatnosti právnych úkonov nekonkretizujúc bližšie právnu otázku zásadného významu. Zdôraznila, že žalobca nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam kúpnu zmluvou od predošlého vlastníka vo vedomí, že nehnuteľnosti sú zaťažené vecným bremenom. Tým sa sám dostal do situácie, že je vlastníkom nehnuteľnosti, vo vzťahu ku ktorej môže vykonávať svoje vlastnícke právo len do miery nezasahujúcej do výkonu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu patriaceho žalovanej 2/. Navrhla zamietnutie nedôvodného dovolania.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej aj „najvyšší súd“ príp. „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť

dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP).

8. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie a na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

9. K tvrdeniam žalobcu o nedostatkoch odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu resp. rozsudku súdu prvej inštancie treba uviesť, že súčasťou práva na spravodlivý proces je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonom procesnoprávnom rámci. Povinnosť súdu je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán, avšak s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Sériá A, č. 254-B, str. 49, § 30). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď aj na argument strany, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

10. Odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho aj rozsudok okresného súdu spĺňajú vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 a § 393 ods. 2 CSP, preto ich nemožno považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Odôvodnenie rozsudkov zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre, súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnení rozsudkov vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, súdy ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdili a náležite vyhodnotili. Argumentácia súdov je koherentná a ich rozhodnutia konzistentné, logické a presvedčivé, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe dospeli, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

11. Ak dovolateľ konkrétne vytýkal okresnému a odvolaciemu súdu, že v odôvodneniach svojich rozhodnutí nedali odpoveď na to, či konanie žalovaných v čase uzatvárania zmluvy (síce uzatvorenej podľa práva) nebolo v rozpore minimálne s dobrými mravmi, dovolací súd poukazuje na 25. bod

odôvodnenia rozsudku okresného súdu, v ktorom uviedol, že: „Zmluva o zriadení vecného bremena nie je ani v rozpore s dobrými mravmi. Žalobca tvrdil, že žalovaná 1/ nemala záujem zriadením vecného bremena vyriešiť bytovú otázku žalovanej 2/, chcela len účelovo poškodiť svojich veriteľov vrátane žalobcu. Žalovaná 1/ ako výlučný vlastník nehnuteľnosti vykonávala svoje vlastnícke právo spôsobom, ktorý zákon nezakazoval. Pri výkone vlastníckeho práva nebola obmedzená žiadnou zákonnou normou.“ V bode 26. zároveň okresný súd uviedol: „Súd nezistil také konanie žalovaných 1/ a 2/, ktoré by malo za následok neplatnosť zmluvy o zriadení vecného bremena. Súd nezistil žiadny dôvod, pre ktorý by nemohol rešpektovať autonómnu vôľu subjektu súkromného práva, teda okolnosť, ktorá by mala za následok neplatnosť zmluvy o zriadení vecného bremena. Žalobcom nepreukázané tvrdenia o konaní žalovanej 1/ sú vnútorne rozporné. Žalobca na jednej strane tvrdil, že žalovaná 1/ uzatvorila zmluvu o zriadení vecného bremena v rozpore s dobrými mravmi s následkom vyplývajúcom z ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka a na druhej strane tvrdil, že žalovaná 1/ uzatvorením zmluvy o zriadení vecného bremena ukrátila žalobcu ako svojho veriteľa, čím je vylúčená neplatnosť ukracujúceho právneho úkonu“. Odvolací súd doplnil (v bode 57. odôvodnenia jeho rozhodnutia), že: „v konaní nebolo preukázané, že by konanie žalovaných bolo v rozpore s § 39 OZ s prihliadnutím na § 3 OZ, že by ich konanie uzatvorenie zmluvy o zriadení vecného bremena svojím obsahom alebo účelom odporovalo zákonu alebo ho obchádzalo“ a doplnil, že právo žalovanej 1/ zriadiť pre žalovanú 2/ vecné bremeno nebolo ničím obmedzené. Týmto úkonom sa žalovaná 1/ nezbavovala nehnuteľností, čím by konala proti záujmom veriteľov, ktorí sa mohli domáhať plnenia voči žalovanej 1/ ako vlastníčke nehnuteľnosti. Odvolací súd zaujal stanovisko aj k argumentácii dovolateľa týkajúcej sa trestného stíhania, keď v bodoch 44. a 45. odôvodnenia svojho rozsudku vysvetlil, že žalované, resp. žalovaná 1/ popreli uznanie konania, ktoré sa jej kládlo za vinu a skutočnosti, na ktoré žalobca poukazuje, neboli predmetom dokazovania v trestnom konaní a ak boli uvedené v rozhodnutiach tam vydaných, neznamena to, že sú pravdivé či preukázané, nakoľko žalované ich popreli v odvolaní a žalovaná 2/ aj vo vyjadrení z 03.09.2020. Poukázal tiež na to, že na pojednávaní 13.10.2020 právny zástupca žalobcu nenavrhol vykonať ďalšie dôkazy, napr. výsluch žalobkyň (správne má byť žalovaných, pozn. odvolacieho súdu).

11.1. Vychádzajúc z pravidiel dokazovania a úlohy, ktorú v tomto procese plní súd, je neopodstatnené dovolacie tvrdenie žalobcu, že povinnosťou súdu bolo v rámci odôvodnenia uviesť, aké konkrétne dôkazy sú dôkazmi preukazujúcimi absolútnu neplatnosť zmluvy o vecnom bremene. Keďže obidva súdy nižších inštancií dostatočne a zrozumiteľne odôvodnili, prečo nemožno konanie žalovaných, spočívajúce v uzatvorení zmluvy o zriadení vecného bremena, považovať za odporujúce dobrým mravom alebo za obchádzanie zákona, nebolo ich povinnosťou odôvodniť „v čom nevidia protiprávnosť konania žalovaných“ ako tvrdí dovolateľ.

11.2. Pokiaľ sa dovolateľ nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie (tak ako je uvedený v bode 26. odôvodnenia jeho rozsudku) o vnútornom rozpore tvrdenie žalobcu, ktorý na jednej strane uvádzal, že žalovaná 1/ uzatvorila zmluvu o zriadení vecného bremena v rozpore s dobrými mravmi s následkom vyplývajúcim z § 39 OZ a na druhej strane tvrdil, že týmto úkonom bol ukrátený žalobca ako veriteľ žalovanej 1/, už súd prvej inštancie dôsledne vysvetlil, že neplatnosť ukracujúceho právneho úkonu je vylúčená. Dovolací súd akcentuje, že ak je právny úkon neplatný, potom mu nemožno odporovať (odporovať možno len platnému právnomu úkonu).

11.3. Neobstojí ani tvrdenie dovolateľa, že sa súdy nižších inštancií hlbšie nezaoberali jeho argumentom, či právny úkon sledoval cieľ právneho úkonu, a nie iný účel. Vo vzťahu k vedomosti žalovanej 1/ o exekúciách žalovanej 2/ dovolací súd poukazuje na odsek 25. odôvodnenia okresného súdu zdôrazňujúci, že žalovaná 1/ ako výlučný vlastník nehnuteľnosti (pri uzatváraní zmluvy o zriadení vecného bremena, pozn. dovolacieho súdu) vykonávala svoje vlastnícke právo spôsobom, ktorý zákon nezakazoval a pri jeho výkone nebola obmedzená žiadnou zákonnou normou. Dôvodom zamietnutia žaloby bola skutočnosť, že žalobca nepreukázal, že by žalovaná 1/ nemala záujem zriadiť vecné bremeno z dôvodu vyriešenia bytovej otázky žalovanej 2/ a chcela len účelovo poškodiť svojich veriteľov. Odvolací súd sa s tvrdeniami žalobcu, že žalovaná 1/ by nemala nakladať s nehnuteľnosťou skôr, ako si splní záväzky voči veriteľom, vysporiadal v bodoch 50. a 51. odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku vysvetľiac, že zriadením vecného bremena sa žalovaná 1/ svojho majetku nezbavila. Žalovaná 1/ v čase uzatvorenia uvedenej zmluvy nemala a nemohla mať vedomosť, že sa neskôr vlastníkom bytu stane práve žalobca, ktorý kupoval takto zaťaženú nehnuteľnosť. V bode 54. odôvodnenia odvolací súd vysvetlil svoj postoj k tvrdeniu žalobcu, že sa žalované vyhýbali plneniu záväzkov. Súdy sa vysporiadali

aj s kauzalitou konania žalovaných v rovine pohnútky konania, jeho cieľ a sledovaný dôsledok, ako už bolo uvedené vyššie vo vzťahu k argumentácii žalobcu, že nepreukázal, že žalované sledovali iný cieľ než zabezpečenie bývania pre žalovanú 2/ (ktorá aj v duplike uviedla, že v byte býva doteraz a nemá inú nehnuteľnosť, v ktorej by mohla bývať).

12. K polemike dovolateľa so skutkovými závermi súdov nižších inštancií dovolací súd pripomína, že nie je súdom skutkovým, naopak je viazaný skutkovým stavom zisteným súdmi nižších inštancií, ktorý nepodlieha dovolaciemu prieskumu. Vo výnimočných prípadoch je z hľadiska ust. § 420 písm. f) CSP predmetom dovolacieho prieskumu procesný postup súdu pri dokazovaní alebo hodnotení dôkazov. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu. Dovolateľ v rámci polemiky so skutkovými zisteniami súdov nižších inštancií však v dovolaní jasné a konkrétne dovolacie tvrdenia spochybňujúce proces dokazovania alebo spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov neuviedol.

13. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je prípustné iba proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia v dovolaní nastolenej právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

14. Dovolací súd ani v snahe autenticky porozumieť žalobcovi a jeho textu, na ktorú apeloval dovolateľ (v zhode so závermi vyslovenými Ústavným súdom Slovenskej republiky v nálezoch sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 09. júna 2020) riadne vymedzenie právnej otázky, od rozhodnutia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nezistil. Žalobca v dovolaní tvrdil, že základná právna otázka, od ktorej odvodzoval svoj žalobný nárok bola, či platne uzavretá zmluva môže byť neplatným právnym úkonom, pokiaľ sa prieči dobrým mravom, resp. je v rozpore so zákonom. Dovolací súd udáva, že právo vo všeobecnosti nevylučuje možnosť posudzovať každú uzatvorenú zmluvu z hľadiska neplatnosti právneho úkonu (čo samozrejme neznamená, že posúdenie vyjde v prospech neplatnosti právneho úkonu automaticky). V prejednávanom spore neplatnosť zmluvy o zriadení vecného bremena (posudzovaná prejudiciálne k žalobcom požadovanému určení, že vecné bremeno neexistuje) preukázaná nebola. Dovolacia otázka relevantná pre posudzovaný prípad žalobcom teda riadne vymedzená nebola, pričom žalobca netvrdil ani to, v čom by mal spočívať odklon od riešenia otázky pre posudzovaný spor zásadného právneho významu (ak by bola riadne vymedzená) od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (napr. označením konkrétneho dovolacieho rozhodnutia). Zároveň dovolací súd pripomína definíciu pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ uvedenú v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/6/2017 zo 6. marca 2017: „Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú ako judikáty publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR. Do tohto pojmu možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach

najvyššieho súdu, alebo dokonca aj jednotlivu v doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali“.

15. Dovolací súd uzatvára, že na základe dôvodov uvedených dovolateľom dospel k záveru, že nie je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, čo by zakladalo odmietnutie dovolania. Vzhľadom na súčasne uplatnený dovolací dôvod spočívajúci v tvrdení existencie vady zmätočnosti, ktorá by bola porušením práva dovolateľa na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP), naplnenie ktorého ale dovolací súd nezistil, dovolací súd dovolanie ako celok podľa § 448 CSP zamietol.

16. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd aplikujúc ustanovenia § 438 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V dovolacom konaní boli úspešne žalované, čo zakladá ich právo na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu. Žalovanej 1/ však trovy spojené s dovolacím konaním podľa obsahu spisu nevznikli žiadne, preto jej dovolací súd ich náhradu nepriznal. Žalovanej 2/ vznikli trovy dovolacieho konania spojené s jej vyjadrením k podanému dovolaniu, preto jej dovolací súd voči žalobcovi priznal náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.